

NCERT Solutions For Class 8 Sanskrit Part - I Chapter 12

प्रश्नः 1		_	(उच्चारण कीन्	जए—)									
	पञ्चाश	त्	षष्टि:	सप्तति:	3	ाशीति:	नवति:						
	त्रिपञ्चाशत् द्वाषष्टि:			चतुस्सप्तति:	इ	यशीति:	त्रिनवति:						
	पञ्चपञ्चाशत् चतुष्पष्टि			पञ्चसप्तति:	₹	ातुरशीति:	पञ्चनवति:						
सप्तपञ्चाशत् पञ्चर्षा			पञ्चषष्टि:	सप्तसप्तति:	ч	ञ्चाशीति:	षण्णवति:						
	अष्टाप	ञ्चाशत्	नवषैष्टि:	अष्टासप्तति:	ন	वाशीति:	शतम्						
उत्तरम्-	- छात्र: २	स्वयमेव उच्च	त्रारणं करिष्यति										
प्रश्नः 2	. अधोति	नखितेषु पदे	षु प्रयुक्तां वि	प्रभक्तिं वचनं	च लि	खत —(निम्नलिखि	त पदों में प्रयुक्त						
			वन लिखिए—)										
		पदानि	वि	भक्तिः		वचनम्							
	यथा-	भ्रमणाय	च	नुर्थी		एकवचनम्							
		वस्तूनि		•••••		•••••							
		प्लास्टिकेन	····	•••••		•••••							
		विकीर्णानि	••••	•••••									
		मसियष्ट्या	••••	•••••									
		स्यूतकेषु	•••										
		काष्ठपीठे	••••	••••••		•••••							
		पृथिव्याम्	••••	•••••		•••••							
उत्तरम	– पदार्ग	ने	1	विभक्तिः		वचनम्							
31111	वस्तूि			प्रथमा/द्वितीया		बहुवचनम्							
		टकेन		तृतीया तृतीया		. एकवचन	•						
विकीर्णानि				प्रथमा/द्वितीया		बहुवचनम्							
	मसिय			नुतीया नुतीया		एकवचना	`						
	स्यूतव	•		_{युपाना} सप्तमी		बहुवचनम्							
	स्पूरा काष्ठ			सप्तमी		एकवचन	•						
	काष्ठ पृथिव			सप्तमी		एकवचन	`						
			–(एक पद		π)	र्फ प प ।	τ .						
ууч:	<i>૩</i> .	ादन उत्तरत राजियाची -	=(एक ५५ जलकूपी-प्रभृतं	म उत्तर पाण चित्राचित्र हो	(−) Ε⊐ πειώ	चित्रितिन्							
			जलकूपा-प्रमृत द्वारे कानि क्षि		חיד איקוי	14 1414(114)							
					C- ⊃								
			किंवस्तुन										
			यासः कस्य										
						प्लास्टिकम्, (घ)) प्रयावरणस्या						
प्रश्नः 4.			लिखत –(प्रश		ાહાપ્–)								
			विधे कानि वस्तृ । पदार्थेन निर्मि		ण्यन्ते स								
					ाञ्चला स्म	•							
(ग) कानि कानि वस्तूनि पर्यावरणं दूषयन्ति?(६) प्लास्टिकस्य मृतिकायां लयाभावात् किं भवति?													
उत्तरम्-						न्धः घटिपदिकाः	कङकणम् इति						
July			गनि वस्तूनि अ										
					मृत्तिकय	च निर्मितानि वर	तूनि प्राप्यन्ते स्म।						
							नि, केशबन्धादीनि						
			र्गावरणं दूषयन्ति										
					पर्यावरण	स्य कृते महती क्ष	ति: भवति।						
प्रश्न: 5. अधोलिखितानां पदानां लकारं, पुरुषं वचनञ्च लिखत —(निम्नलिखित पदों के लकार, पुरुष और वचन लिखिए—)													
		पदानि	<i>ँ</i> धातुः	लकार	•	पुरुष:	वचनम्						
	यथा-	सन्ति	अस्	लट्लव	नार:		बहुवचनम्						
	1	कुर्म:		-									
		क्रीणाति			••••	•••••	••••••						
		पश्य	***********		••••	•••••	•••••						
		आगच्छ	•••••	••	••••	•••••							
		प्रचलिष्यति			••••	•••••	•••••						

आगच्ह प्रचलि			लकार:	मध्यमपुरुष:	एकवचनम्	
		वल्	लकार: (मञ्जूषा मे	प्रथमपुरुष: से अङ्कों के	्एकवचनम् लिए पद चुन्	स्प-)
	क - पञ्चाशत्	सप्तषष्टिः	द्वासप्ति		डशीति:	
	विति:	सप्तनवति:	पञ्चसप	_	ाष्टानवति:	' :
67			8	6		
98	•••••		9	7		
54	•••••		a ¹	2		
94	•••••		7	5		
उत्तरम् – 67	सप्तषष्टि:		86 षड	शीति:		
	अष्टानवति:		97 सप			
	चतु:पञ्चाशत्		72 द्वास	•		
94	चतुर्नवतिः (चतुर्ण	वात:)	75 पञ	वसप्तति:		
F.		अतिरिक्त-	-2392HT			
		् प्रश्नान् उत्तरत–(पाठांश को	पढ़कर नीचे दि	ए गए प्रश्नीव	र्हे उत्तर े
दीजिए—)				<u> </u>		<u></u>
कचनार्	-	बहुधा प्रयुक्तस्य प्ल				
	-	क्नुम:। प्लास्टिकं क विनश्च मृत्तिकायां		तात, न च अप	क्षायता यथा—	अन्याान
चेनम्मा		ायगस्य मृतिकायां लय		माकं पर्यावरण	प्य कते महती	क्षति:
4 (***	भवति।	47.4 51.441.41 (1.4	in in-ind	VII-10 1 11-1X 1		31111
रिपच्ची	– एकेन	पदार्थेन अपर: पदार्थ	: सृज्यते, ३	ाथवा विनष्टं व	स्तु मृत्तिकायां ।	मिलति।
	ਸ਼ਾਂਕ	स्टिके इयं प्रक्रिया	अग्राभवा ।	T-T 1	_	
परमिन्दर्	- कल्पय	तु, यदि शतं वर्षा णि	यावत् प्लासि	टक-निर्मितानां प		ाप्रक्रिया
	– कल्पयः पृथिव्या		यावत् प्लासि	टक-निर्मितानां प		ाप्रक्रिया
I. एकपदेन	– कल्पयः पृथिव्या उत्तरत–	तु, यदि शतं वर्षा णि	यावत् प्लासि	टक-निर्मितानां प		प्रक्रिया
I. एकपदेन 1. किं ^ट	– कल्पय् पृथिव्या उत्तरत– कदापि न गलति?	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि	यावत् प्लासि	टक-निर्मितानां प		प्रक्रिया
 एकपदेन कि व कस्य 	– कल्पय् पृथिव्या उत्तरत– कदापि न गलति? घातका: परिणामा	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति?	यावत् प्लासि	टक-निर्मितानां प		प्रक्रिया
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला	— कल्पय् पृथिव्या उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि	्र, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि भविष्यन्ति? वलीयते?	यावत् प्लारि कॅ स्यात्?	टक-निर्मितानां । (<i>सर्वा: सखेद</i> ी		प्रिक्रिया
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ	— कल्पय् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्शानां पदार्थानाम् (तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति?	यावत् प्लारि कॅ स्यात्?	टक-निर्मितानां । (<i>सर्वा: सखेद</i> ी		प्रिक्रिया
 एकपदेन कि व कस्य प्ला कीव् II. पूर्णवाव	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि शानां पदार्थानाम् वि	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति? वलीयते? नर्माणं पर्यावरणा घात	यावत् प्लारि कॅ स्यात्?	टक-निर्मितानां । (<i>सर्वा: सखेद</i> ी		प्रिक्रिया
I. एकपदेन 1. किं व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 1. प्ला	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि शानां पदार्थानाम् वि स्वेन उत्तरत— स्टिकं का क्रिया व	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति? वलीयते? तर्माणं पर्यावरणा घार प्रसम्भवा।	यावत् प्लारि कॅ स्यात्?	टक-निर्मितानां । (<i>सर्वा: सखेद</i> ी		प्रिक्रिया
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 2. प्ला	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्येन उत्तरत— स्टिकं का क्रिया व	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति? वलीयते? तर्माणं पर्यावरणा घार प्रसम्भवा।	यावत् प्लारि कॅ स्यात्?	टक-निर्मितानां । (<i>सर्वा: सखेद</i> ी		प्रिक्रिया
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 1. प्ला 2. प्ला III. भाषिक	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्वेन उत्तरत— स्टिकं का क्रिया व स्टिकस्य लयाभावात	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति? वलीयते? तर्माणं पर्यावरणा घात असम्भवा। तु किं भवति?	यावत् प्लारि कंस्यात्? तकंभविष्य	टक-निर्मिताना । (सर्वा: सखेद । ति?		प्रिक्रिया
I. एकपदेन 1. कि 2. कस्य 3. प्ला 4. कीट्ट II. पूर्णवाव 2. प्ला III. भाषिक 1. 'अ	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्पेन उत्तरत— स्टिके का क्रियाः स्टिकस्य लयाभावातः कार्यम्— ग्नियानि वस्त्ति विन	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि ति : भविष्यन्ति? वलीयते? वर्माणं पर्यावरणा घात असम्भवा। तृ कि भवति?	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य ोयन्ते' इति	टक-निर्मितानां प (सर्वा: सखेद ति?	विमृशन्ति।)	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीट्ट II. पूर्णवाव 2. प्ला III. भाषिक 1. 'अ	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्पेन उत्तरत— स्टिकं का क्रियाः स्टिकस्य लयाभावातः कार्यम्— विलीयन्ते क्रियाः	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचिलष्यति तर्हि ति प्रचिलष्यति तर्हि ति स्मिणि पर्यावरणा घात् असम्भवा। त् कि भवति? स्य मृत्तिकायां विर्ला स्य कर्त्ता कः?	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य ोयन्ते' इति	टक-निर्मितानां प (<i>सर्वा: सखेद</i> ं ति? वाक्ये- (अन्यानि	विमृशन्ति।) वस्तूनि, मृत्ति	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीड़ II. पूर्णवाव 2. प्ला III. भाषिक 1. 'अ (i)	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि शानां पदार्थानाम् वि स्येन उत्तरत— स्टिकं का क्रियाः स्टिकं स्थाः स्रिकं स्थाः	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचिलिष्यति तर्हि वि : भविष्यन्ति? विलीयते? वर्माणं पर्यावरणा घात् असम्भवा। तु कि भवति? वर्षिय मृत्तिकायां विर्लियदस्य कर्त्ता कः?	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य गेयन्ते' इति	टक-निर्मितानां प (<i>सर्वा: सखेद</i> ं ति? वाक्ये— (अन्यानि इथ, मृतिकायाम्	विमृशन्ति।) वस्तूनि, मृत्ति	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 2. प्ला III. भाषिक 1. 'अ (i)	— कल्पय् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि शानां पदार्थानाम् वि स्वेन उत्तरत— स्टिकं का क्रिया व स्टिकस्य लयाभावाव कार्यम्— म्यानि वस्तूनि विन विलीयन्ते क्रियाप् अत्र किं विशेषा	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचिलष्यति तर्हि ति प्रचिलष्यति तर्हि ति स्मिणि पर्यावरणा घात् असम्भवा। त् कि भवति? स्य मृत्तिकायां विर्ला स्य कर्त्ता कः?	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य ं (विन च प्रत्ययः?	टक-निर्मितानां प (<i>सर्वा: सखेद</i> ं ति? वाक्ये— (अन्यानि इथ, मृतिकायाम्	विमृशन्ति।) वस्तूनि, मृत्ति	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 2. प्ला III. भाषिक 1. 'अ (i)	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्येन उत्तरत— स्टिकं का क्रियाः स्टिकस्य लयाभावात् कार्यम्— क्यानि वस्तूनि विन विलीयन्ते क्रियाः अत्र कि वशेषः चिनश्य = अत्र मृतिकायाम्—अत्र	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचलिष्यति तर्हि ति : भविष्यन्ति? वर्तीयते? वर्माणं पर्यावरणा घात वर्माणं पर्यावरणा घात वर्माणं पर्यावरणा घात वर्माणं पर्यावरणा घात् वर्माणं पर्यावरणा घात् वर्माणं पर्यावरणा घात् वर्माणं चर्माणं वर्ला वरस्य कर्त्ता कः?	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य ————————————————————————————————————	टक-निर्मिताना प (<i>सर्वा: सखेद</i> ति? — (अन्यानि स्य, मृत्तिकायाम्	विमृशन्ति।) वस्तूनि, मृत्ति	
1. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ 11. पूर्णवाव 1. प्ला 2. प्ला 11. भाषिक 1. 'अ (i) (ii) (iv)	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्टेकं का क्रियाः स्टिकं विवायने क्रियाः अत्र कि विशेषः विनश्य = अत्र पृतिकायाम्—अत्र (द्वितीया एकवन्धः	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचिलष्यितं तर्हि ति : भविष्यन्ति? वर्तीयते? वर्माणं पर्यावरणा घात असम्भवा। तृ कि भविति? वरस्य कर्त्ता कः? — गाम्? कः उपसर्गः? कः कि विभवितं–वचन	यावत् प्लागि कं स्यात्? तकं भविष्य तकं भविष्य (विन च प्रत्ययः? तम्?	टक-निर्मिताना प (<i>सर्वा: सखेद</i> ं ति? ति? (अन्यानि १य, मृतिकायाम् या बहुवचनम्)	वस्तूनि, मृत्ति , अन्यानि)	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 1. प्ला 2. प्ला III. भाषिक 1. 'अ (i) (ii) (iv)	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि स्थानां पदार्थानाम् वि स्टिकं का क्रियाः स्टिकं विवायाम् अत्र (द्वितीया एकवन्दांयं लिखत— (i)	्रु, यदि शतं वर्षाणि प्रचित्रपति तर्हि वि : भविष्यति तर्हि वि वर्तीयते? वर्तायते? वर्माणं पर्यावरणा घात् वर्माम्भवा। व् कि भवति? वरस्य कर्त्ता कः? — गाम्? ————————————————————————————————————	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य विक् चं प्रत्ययः? तम्? चनम्, द्विती	टक-निर्मिताना प (<i>सर्वा: सखेद</i> ं ति? ति? (अन्यानि १य, मृतिकायाम् या बहुवचनम्)	वस्तूनि, मृत्ति , अन्यानि)	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 1. प्ला III. भाषिक 1. 'ॐ (i) (ii) (iv) 2. प्य 3. वि 4. यथ	— कल्पयत् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि शानां पदार्थानाम् वि स्टिकं का क्रियाः स्टिकं विशेषाः विलीयन्ते क्रियाः अत्र किं विशेषाः विलीयन्ते क्रियाः अत्र किं विशेषाः विलीयन्ते क्रियाः प्रवितीया एकवन् विदीया एकवन् वियं लिखत— (i) पर्यायं लिखत— (i)	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचिलिष्यति तर्हि ति प्रचिलिष्यति तर्हि ति भविषयात् । त् ति भविषयात् । वर्षि भविषयात् । वर्षि भविषयात् । वर्षि भविषयाः । वर्षि भविषयाः । वर्षि भविषयाः । वर्षि विभविष्यं । वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि वर्षि । वर्षि वर्ष्ठ । वर्षि वर्ष वर्षि वर्ष वर्षि वर्ष वर्षि वर्ष वर्ष वर्ष वर्ष वर्ष वर्ष वर्ष वर्ष	यावत् प्लारि कं स्यात्? तकं भविष्य तकं भविष्य (विन च प्रत्ययः? चम्म्, द्विती	टक-निर्मिताना प (सर्वा: सखेद (सर्वा: सखेद ति? ति? (अन्यानि १थ, मृत्तिकायाम् या बहुवचनम्) (ii) वस्तूनि = (ii) सहर्षम् =	वस्तूनि, मृति , अन्यानि)	
I. एकपदेन 1. कि व 2. कस्य 3. प्ला 4. कीवृ II. पूर्णवाव 1. प्ला III. भाषिक 1. 'अ' (i) (ii) (iv) 2. पय 3. वि 4. यथ (i)	— कल्पय् पृथिव्यां उत्तरत— कदापि न गलति? घातकाः परिणामा स्टिकं कस्यां न वि शानां पदार्थानाम् ि स्टिकं का क्रियाः स्टिकं विशेषाः विनिश्य = अत्र मृतिकायाम्—अत्र (द्वितीया एकवन् गियं लिखत— (i) ग्रा निर्देशम् रिक्तस्थः स्यात्	तु, यदि शतं वर्षाणि प्रचिलष्यितं तर्हि ति प्रचिलष्यितं तर्हि ति भवित्येत्वः भवित्यं प्रचारणा घात् भवित्यं मृत्तिकायां विल्वं व्यय्य कर्त्तां कः? प्राम्? कः उपसर्गः? कः विभिन्नतं वच्याम्, सप्तमी एकव्यं धरातले = लाभः =	यावत् प्लारि कंस्यात्? तकंभविष्य तकंभविष्य चंप्रत्ययः? चनम्, द्विती	टक-निर्मिताना प (सर्वा: सखेद ति? ति? या बहुवचनम्) (ii) वस्तूनि = (ii) सहर्षम् =	वस्तूनि, मृति , अन्यानि)	